ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Simony Hájkové a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce **K. Č.**, zast. JUDr. Alešem Vídenským, advokátem, se sídlem Sokolská třída 22, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 7. 2017, č. j. MPSV-2017/142552-923, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 11. 2017, č. j. 19 Ad 34/2017 - 40,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobou ze dne 25. 9. 2017 doručenou Krajskému soudu v Ostravě se žalobce domáhá přezkumu rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 4. 7. 2017, č. j. MPSV-2017/142552-923, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky v Ostravě, kontaktního pracoviště Ostrava, ze dne 23. 6. 2016, č. j. 338779/2016/OOI, jímž byl žalobci podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, odejmut příspěvek na péči ode dne 1. 7. 2016, a toto rozhodnutí potvrdil. Zároveň žalobce *„brojil proti rozhodnutí ze dne 17. července 2017 ohledně rozkladu“*.

[2] Žalobce v žalobě proti tomuto rozhodnutí požádal o přiznání osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů s ohledem na tvrzené osobní a

majetkové poměry, které prokazoval listinami přiloženými k vyplněnému formuláři ze dne 9. 10. 2017.

[3] Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 10. 11. 2017, č. j. 19 Ad 34/2017 - 40, žádost o osvobození od soudních poplatků i žádost o ustanovení zástupce zamítl. V odůvodnění usnesení dospěl krajský soud na základě listin založených žalobcem a vyjádření žalovaného k závěru, že žaloba byla podána po uplynutí zákonné dvouměsíční lhůty stanovené v § 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Jestliže totiž rozhodnutí o odvolání nabylo právní moci dne 13. 7. 2017, lhůta k podání žaloby počala běžet dnem následujícím po doručení rozhodnutí, tj. dne 14. 7. 2017 a skončila dne 13. 9. 2017. Jelikož žalobce doručil žalobu soudu dne 25. 9. 2017, *„učinil tak až téměř po roce"*, tj. po uplynutí zákonem stanovené doby, tedy opožděně. S odkazem na § 36 odst. 3 s. ř. s. dospěl krajský soud k závěru, že žaloba nemůže být pro opožděnost zjevně úspěšná, v důsledku čehož nebyly splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků a v přímé návaznosti ani podmínky pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 9 věta první s. ř. s. Rozhodnutí krajského soudu bylo žalobci doručeno 14. 11. 2017.

II. Kasační stížnost

[4] Žalobce podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, v níž namítal, že z textu usnesení nevyplývá, že by podal žalobu po roce, tedy po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro podání žaloby, maximálně po 12 dnech. Dle stěžovatele je diskutabilní, zda se nejedná o zmatečné řízení za situace, kdy existuje rozhodnutí žalovaného z 4. 7. 2017, které mělo nabýt právní moci 14. 7. 2017, avšak také existuje rozhodnutí ministryně práce a sociálních věcní ze dne 17. 7. 2017, které mu bylo doručeno 26. 7. 2017, jímž byl zamítnut rozklad odvolatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 3. 2017, č. j. MPSV-2017/66577-923. Dle jeho názoru, dokud nebylo rozhodnuto o rozkladu, nemohlo být ukončeno řízení ve věci samé, jinými slovy usnesení ve věci samé mohlo nabýt právní moci nejdříve dne 26. 7. 2017, kdy mu bylo rozhodnutí o rozkladu doručeno. Žalobce proto navrhl zrušení napadeného rozhodnutí krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k projednání a rozhodnutí, včetně osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.

[5] Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné.

[7] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že v tomto řízení o kasační stížnosti stěžovatel nemusí být zastoupen advokátem, neboť kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9.

6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS). Poplatková povinnost ze shodných důvodů stěžovatele nestíhá.

[8] Důvodnost kasační stížnosti posoudil soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Současně zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Tyto vady nebyly Nejvyšším správním soudem zjištěny.

[9] Dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti polemizuje s právním závěrem soudu o zjevné neúspěšnosti žaloby. Nejvyšší správní soud však považuje tento závěr za souladný s judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[11] Ačkoliv soudní řád správní ve své terminologii vícekrát používá pojem „zjevně“ (§ 36, § 46, § 49, § 78, § 108), nepodává legální definici tohoto pojmu. Judikatura interpretující pojem „zjevně“ (např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, publikovaném pod č. 909/2006 Sb. NSS) nicméně dovodila, že „*zjevná neúspěšnost*“ *návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, okamžitě, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování*“. Pokud se týká věcné legitimace k posouzení „zjevné neúspěšnosti“ návrhu, Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006 - 69 (publikovaném pod č. 1616/2008 Sb. NSS), konstatoval, že „*závěr o zjevné neúspěšnosti podaného návrhu by si byl soud prvního stupně oprávněn učinit toliko v situaci, kdy by např. kasační stížnost byla podána opožděně, osobou k tomu zjevně neoprávněnou, či by byla podána proti rozhodnutí, proti němuž není kasační stížnost přípustná.*“ Ačkoliv se nyní uvedená judikatura zabývala řízením o kasační stížnosti, situace pro určení „*zjevné neúspěšnosti*“ návrhu (žaloby) je v tomto ohledu shodná.

[12] Nejvyšší správní soud uzavřel již např. v rozsudku ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 As 97/2007 - 32, že pojem uvedený v § 36 odst. 3 s. ř. s. „návrh, který nemůže být zjevně úspěšný“ je třeba interpretovat za použití gramatického a logického výkladu a s přihlédnutím k aktuální judikatuře. Uvedenému pojmu lze proto podřadit takové návrhy, jejichž neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjistitelná. Takovým zjevně neúspěšným návrhem může být např. opožděně podaná žaloba, opožděně podaná kasační stížnost, návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout, návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení. Naproti tomu o zjevně neúspěšný návrh nejde tehdy, je-li „zjevnost“ závislá na předběžném zkoumání a posouzení povahy návrhu (srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 - 72 či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2008, č. j. 9 As 97/2007 - 29, dále rozsudek ze dne 29. 6. 2011, č. j. 1 As 51/2011 - 135).

[13] V dané věci je tedy pro posouzení jedné ze základních podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků rozhodnou právní otázka, zda žaloba proti rozhodnutí žalovaného o odvolání byla podána včas. Stěžovatel namítá, že rozhodnutí krajského soudu považuje za nesrozumitelné a řízení zmatečné z důvodů konstatování podání žaloby po roce od uplynutí zákonem stanovené lhůty pro podání žaloby. Zároveň namítá, že rozhodnutí odvolacího správního orgánu nemohlo nabýt právní moci přede dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí ministryně o rozkladu. Jinými slovy svou argumentací v kasační stížnosti tvrdí, že doložka právní moci na napadeném rozhodnutí žalovaného byla vyznačena nesprávně a žaloba byla včasná.

[14] Není sporné, že stěžovatel podal rozklad proti usnesení, jímž mu byla stanovena desetidenní lhůta ode dne obdržení usnesení pro doložení podkladů pro účely odvolacího řízení, a to usnesením ze dne 23. 3. 2017. Zároveň byl poučen, že rozklad nemá odkladný účinek. Téhož dne žalovaný přerušil řízení ve věci odvolání žalobce do doby posouzení zdravotního stavu účastníka řízení Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. O pokračování v řízení byl stěžovatel vyrozuměn přípisem žalované z 23. 2. 2017, který převzal osobně dne 9. 3. 2017. Žalobou napadené rozhodnutí odvolacího správního orgánu bylo ve věci samé vydáno dne 4. 7. 2017 a nabylo právní moci dne 13. 7. 2017. O rozkladu podaném stěžovatelem bylo rozhodnuto ministryní práce a sociálních věcí dne 17. 7. 2017. Toto rozhodnutí, proti němuž není opravný prostředek přípustný, nabylo právní moci 26. 7. 2017.

[15] Pokud však stěžovatel namítá pochybení při vyznačení doložky právní moci na žalobou napadeném rozhodnutí žalovaného, kdy o rozkladu žalobce bylo rozhodnuto ministryní až po vydání rozhodnutí odvolacího správního orgánu ve věci, pak je tato námitka nedůvodná. Jestliže totiž žalovaný rozhodl ve věci meritorně, došlo tím ke skončení odvolacího řízení a z hlediska posuzování včasnosti lhůty pro podání žaloby bylo rozhodné toliko oznámení rozhodnutí o odvolání stěžovateli.

[16] Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze totiž žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

[17] Krajský soud v rozhodnutí napadeném kasační stížností postupoval správně při vyhodnocení počátku a konce běhu lhůty pro podání žaloby, neboť její počátek určuje konkrétní právní skutečnost, tj. doručení rozhodnutí, lhůta začíná běžet následujícího dne. Dne 13. 7. 2017 (ve čtvrtek), jak vyplývá z doručenky založené ve správním spise, převzal stěžovatel napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 7. 2017, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. stupně o odejmutí příspěvku na péči. Vzhledem k tomu, že konec lhůty připadá na den, který má stejné číselné označení jako den, který určil počátek lhůty, lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného skončila ve středu dne 13. 9. 2017, a to v souladu s ustanovením § 40 odst. 2 s. ř. s. Pokud stěžovatel podal žalobu dne 25. 9. 2017, učinil tak skutečně po uplynutí zákonem stanovené dvouměsíční lhůty pro podání žaloby zakotvené v § 72 odst. 1 s. ř. s.

[18] Vzhledem k tomu, že podle § 72 odst. 4 s. ř. s. zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout, postupoval krajský soud správně, pokud vyhodnotil žalobu jako zjevně neúspěšnou pro její opožděnost. Zjevná neúspěšnost žaloby byla přitom okamžitě zjistitelná, jednoznačná a nezávislá na provedeném dokazování či právního hodnocení povahy návrhu. Nesprávné tvrzení krajského soudu o podání žaloby téměř po roce od skončení zákonné lhůty nemůže mít na tuto skutečnost žádný vliv, neboť žaloba skutečně opožděná byla a krajský soud tak rozhodl správně a v souladu se zákonem, pokud neshledal v posuzované věci podmínky pro osvobození žalobce od soudních poplatků a v důsledku toho ani podmínky pro ustanovení zástupce z řad advokátů. Za této situace krajský soud správně žádným způsobem nepřezkoumával majetkové poměry stěžovatele, neboť takový přezkum by byl nadbytečný a nemohl by vyústit ve vyhovění jeho žádosti.

[19] Právo stěžovatele na spravedlivý proces nebylo rozhodnutím krajského soudu zkráceno, i když ve svém rozhodnutí nezmínil, že se stěžovatel v žalobě domáhal také přezkumu rozhodnutí ministryně práce a sociálních věcí, kterým bylo rozhodnuto o rozkladu proti usnesení o stanovení lhůty pro doložení podkladů pro účely odvolacího řízení. Tato skutečnost totiž neměla žádný vliv na posouzení podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, neboť závěr o zjevné neúspěšnosti žaloby mohl být vysloven výhradně ve vztahu k opožděnosti žaloby proti meritornímu rozhodnutí žalovaného o odvolání, na niž nemohlo mít žádný vliv rozhodnutí o rozkladu týkající se vedení řízení, jak již bylo zmíněno.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou kasační stížnost proti napadenému usnesení krajského soudu.

[21] O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti soud žádnému z účastníků nepřiznal, neboť stěžovatel byl procesně neúspěšný a z obsahu spisu nevyplývá, že by procesně úspěšnému žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti vznikly jakékoli náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2018

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu